

Kodaňská konference o změně klimatu: „Čtrnáct dní na zpečetění soudu, jež historie vynese o této generaci“

Tento úvodník vyzývající světové vůdce k akci ohledně změny klimatu vyšel v pondělí 7. prosince ve 20 jazycích v 56 denících po celém světě.

56 [novin](#) ve 45 zemích učinilo [bezprecedentní krok tím, že promluvily jedním hlasem prostřednictvím společného úvodníku](#). „Děláme to proto, že lidstvo čelí opravdu kritické situaci.“

Nespojíme-li se k podniknutí rozhodné akce, [změna klimatu](#) zruší naši planetu a tím i naši prosperitu a bezpečnost. Nebezpečí se stávají patrnými už jednu generaci. Dnes začínají mluvit fakta: 11 z posledních 14 let bylo nejteplejších v zaznamenané historii, ledový příkrov Arktidy taje a minulý rok vzplanuvší ceny ropy a potravin jsou předzvěstí budoucího zmatku. Ve vědeckých časopisech se již neřeší otázka, zda za to můžou lidé, ale jak málo času nám zbývá k omezení škod. Reakce světa však byla dosud vlažná a polovičatá.

Změna klimatu je působena po staletí, její následky potrvají navěky a naše vyhlídky na její zkrocení budou určeny během příštích 14 dní. Vyzýváme představitele [192 zemí, kteří se sešli v Kodani](#), aby neváhali, aby neupadali do sporů, aby se navzájem neobviňovali, ale aby se chopili příležitosti plynoucí z největšího soudobého selhání politiky. Nemělo by jít o boj mezi bohatou a chudou částí světa nebo mezi východem a západem. Změna klimatu bude mít vliv na všechny a musí ji řešit všichni.

Věda je komplexní, ale fakta jsou jasná. Svět musí přijmout kroky k omezení nárůstu teploty na 2 °C, což je cíl, který vyžaduje, aby celosvětové emise vyvrcholily a začaly klesat během následujících 5-10 let. Při větším nárůstu o 3-4 °C – nejmenší vzestup, který můžeme opatrně očekávat v případě nečinnosti – by kontinenty vyprahly, zemědělská půda by se přeměnila v poušť. Polovina všech druhů by mohla vyhynout, nesčetné miliony lidí by přišly o domov, celé státy by zaplavilo moře. Polemika nad emaily britských vědců, které naznačují, že se snažili potlačit data, která se jim nehodila, zkalila vody, ale nemůže poškodit množství důkazů, na kterých jsou tyto předpovědi založeny.

Málokdo si myslí, že v Kodani ještě může vzniknout plně propracovaná smlouva; skutečný pokrok směrem k ní mohl začít teprve s příchodem presidenta Obamy do Bílého domu a s obratem po letech obstrukcionismu USA. Svět je ale i tak vydán na milost americké domácí politiky, když se prezident nemůže plně zavázat k potřebným činům, dokud tak neučiní Kongres USA.

Politici v Kodani se však můžou a musejí shodnout na podstatných prvcích spravedlivé a účinné dohody a na, což je zásadní, pevném harmonogramu jejich proměny ve smlouvu. Klimatické setkání OSN v Bonnu v červnu příštího roku by pro ně mělo představovat poslední termín. Jak prohlásil jeden vyjednaváč: „Můžeme jít do nastaveného času, ale nemůžeme si dovolit opakování zápasu.“

Jádrem dohody musí být vypořádání mezi bohatými státy a rozvojovými zeměmi týkající se toho, jak budou náklady na boj se změnou klimatu rozděleny – a jak budeme sdílet nový vzácný zdroj: zhruba bilion tun uhlíku, který můžeme vypustit do té doby, než rtuť teploměru stoupne na nebezpečnou úroveň.

Bohaté státy rády poukazují na aritmetickou skutečnost, že neexistuje řešení, dokud giganti v rozvojovém světě jako Čína nepodniknou radikálnější kroky než dosud. Bohaté státy jsou ale zodpovědné za většinu uhlíku nashromážděného v atmosféře – tři čtvrtiny veškerého oxidu uhličitého vypuštěného od roku 1850. Musejí nyní převzít vedení a každá rozvinutá země se

musí zavázat k hlubokým omezením, která povedou k poklesu jejich emisí během deseti let velmi významně pod úroveň roku 1990.

Rozvojové země mohou poukázat na to, že ony nezpůsobily převážnou část tohoto problému a také na to, že nejchudší regiony světa budou zasaženy nejsilněji. Budou ale rostoucí měrou přispívat k oteplování, a musejí tedy samy slíbit vlastní významnou a měřitelnou akci. [Emisní cíle, k nimž se nedávno zavázaly](#) oba největší znečišťovatelé na světě, [Spojené státy](#) a [Čína](#), jsou důležitými kroky správným směrem, ačkoli v obou případech zaostaly za tím, v co někteří doufali.

Sociální spravedlnost vyžaduje, aby průmyslové země sáhly hlouběji do kapsy a slíbily peníze na pomoc chudším zemí přizpůsobit se změně klimatu a čisté technologie, které by jim umožnily hospodářský růst bez zvyšování jejich emisí. Struktura budoucí dohody musí být také pevná – včetně důsledného mnohostranného dohledu, spravedlivých odměn za ochranu lesů a věrohodného stanovení „exportovaných emisí“ tak, aby se nakonec náklady rozdělily spravedlivěji mezi ty, kteří vyrábějí znečišťující produkty, a ty, kteří je spotřebovávají. Spravedlnost také vyžaduje, aby břemeno naložené na jednotlivé rozvinuté země vzalo v úvahu jejich schopnost je nést; například noví členové EU, často mnohem chudší než „stará Evropa,“ nesmějí trpět více než jejich bohatší partneři.

Tato proměna bude stát hodně, ale mnohokrát méně, než kolik stálo vykoupení globálního finančního sektoru – a tím spíše mnohem méně než následky toho, když nic neuděláme.

Mnozí z nás, zejména v rozvinutém světě, budou muset změnit svůj životní styl. Doba letenek, které stojí méně než cesta taxi na letiště, se chýlí ke konci. Budeme muset nakupovat, jíst a cestovat s větším rozmyslem. Budeme muset za energii platit více a spotřebovávat jí méně.

Ale přechod k nízkouhlíkové společnosti s sebou přináší vyhlídku na více příležitostí než obětí. Některé země si již uvědomily, že když tuto proměnu vezmou za svou, může jim přinést růst, pracovní místa a kvalitnější život. Pohyb kapitálu mluví sám za sebe: minulý rok se poprvé investovalo více do obnovitelných zdrojů energie než do výroby elektřiny z fosilních paliv.

Zbavení se našeho návyku na uhlík během několika málo desetiletí si vyžádá ohromné úsilí v oblasti inženýrství a inovací, souměřitelné jen s největšími vzepětími minulosti. Ale zatímco přistání člověka na Měsíci či rozštěpení atomu se zrodilo z konfliktu a konkurence, přicházející uhlíkové závody musejí být vedeny spolupracujícím úsilím o dosažení společné záchrany.

Překonání změny klimatu bude potřebovat triumf optimismu nad pesimismem, víze nad krátkozrakostí, triumf toho, co Abraham Lincoln nazval „lepšími anděly naší povahy.“

Právě v tomto duchu se 56 novin z celého světa sjednotilo na tomto úvodníku. Jestliže se my, s tak rozdílnými národními a politickými výhledy, můžeme sjednotit na tom, co je potřeba udělat, tak to naši vůdci mohou zvládnout také.

Politici, kteří jsou v Kodani, mají tu moc, aby určili, jaký soud pronese historie o dnešní generaci: byla taková, že rozpoznala výzvu a postavila se jí, nebo tak hloupá, že sice viděla přicházející kalamitu, ale neudělala nic, aby ji odvrátila. Zapřísaháme je, aby vybrali správně.

Tento úvodník byl publikován v pondělí 7. prosince v 56 novinách po celém světě, ve 20 jazycích včetně čínštiny, arabštiny a ruštiny. Text byl koncipován týmem Guardianu během déle než jeden měsíc trvajících konzultací s editory více než 20 z deníků, které se na akci podílely. Tak jako [Guardian](#) se většina zúčastněných deníků rozhodla k neobvyklému kroku věnovat tomuto úvodníku titulní stranu.

úvodník je k dispozici k přebírání pod licencí [Creative Commons by nd](#)

